

Sbírka zákonů

republiky Československé

Částka 19.

Vydána dne 1. srpna 1952.

Cena Kčs 3.50.

O B S A H:

(33. a 34.) 33. Nařízení o zřízení ministerstva železnic a o reorganizaci železnic. — 34. Nařízení o organizaci silniční, letecké a vodní dopravy a cestovního ruchu.

33.

Vládní nařízení

ze dne 29. července 1952

o zřízení ministerstva železnic a o reorganizaci železnic.

Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle § 1 ústavního zákona č. 47/1950 Sb., o úpravách v organizaci veřejné správy, a podle § 42 odst. 1 zákona č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákon o pětiletém plánu):

§ 1.

(1) Železniční doprava v Československé republice je základním druhem dopravy, který má velký význam pro život celého státu. Železnice spojují v jediný celek všechny kraje a okresy republiky; zajišťují normální oběh průmyslových a zemědělských výrobků včasnou a přesnou přepravou nákladů; uspokojují přepravní potřeby pracujících; upevňují obranu státu.

(2) Aby železnice mohly lépe plnit úkoly, které na ně klade výstavba socialismu v naší vlasti, upravuje se nově jejich správa a organizace.

§ 2.

(1) Zřizuje se ministerstvo železnic.

(2) Působnost ministerstva železnic se vztahuje na všechny věci železnic a lanových drah, vyjímajíc železnice a lanové dráhy sloužící dopravě městské.

(3) Ministerstvo železnic je nejvyšším administrativním a hospodářským orgánem správy železnic na celém území státu. Své úkoly stanovené ve statutu schváleném vládou plní jak přímo, tak prostřednictvím administrativních

a hospodářských jednotek železnic. Územní obvody, organizaci a působnost těchto jednotek stanoví zásadně vláda; podrobnosti stanoví ministerstvo železnic.

(4) Až do další úpravy vykonává ministerstvo železnic též působnost, kterou vykonávalo ministerstvo dopravy jako orgán státní správy ve věcech drah.

§ 3.

(1) Československé státní dráhy, národní podnik se zrušuje bez likvidace; majetek spravovaný tímto podnikem přechází do správy ministerstva železnic. Z majetku spravovaného ministerstvem železnic nelze žádati ani dosíci uspokojení pohledávek za státem.

(2) Všichni zaměstnanci Československých státních drah, národního podniku, jakož i zaměstnanci ministerstva dopravy, převzatí ministrem železnic po dohodě s ministrem dopravy, stávají se zaměstnanci železnic.

§ 4.

(1) Zrušují se všechny předpisy, pokud odporují tomuto nařízení.

(2) Do vydání nových předpisů se postupuje přiměřeně podle předpisů dosavadních, pokud neodporují tomuto nařízení.

§ 5.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1952; provede je ministr železnic v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Zápotocký v. r.

Pospíšil v. r.

34.

Vládní nařízení

ze dne 29. července 1952

**o organizaci silniční, letecké a vodní dopravy
a cestovního ruchu.**

Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle § 1 ústavního zákona č. 47/1950 Sb., o úpravách v organizaci veřejné správy, a podle § 42 odst. 1 zákona č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákon o pětiletém plánu):

Úvodní ustanovení.

§ 1.

Účel nařízení.

Mohutný rozvoj průmyslové a zemědělské výroby vyžaduje, aby také silniční doprava — současně s plánovitým budováním a udržováním silniční sítě, jakož i letecká a vodní doprava v souladu s tímto rozvojem stupňovala svou výkonnost i hospodárnost v provozu. Základním předpokladem je vytvoření účelné organizace podnikání v těchto dopravních odvětvích, v níž se již plně uplatní přímý vliv státu na jeho řízení. K tomuto cíli směřuje toto nařízení, jež zároveň sjednocuje péči o cestovní ruch.

Část první.**Silniční doprava, opravy silničních motorových vozidel, silniční správa, vodní doprava
a cestovní ruch.**

§ 2.

Silniční doprava.

(1) Z národního dopravního podniku „Československá státní automobilová doprava, národní podnik“ zřídí ministr dopravy v jednotlivých krajích národní podniky pro silniční automobilovou dopravu (dále jen „národní podniky silniční dopravy“) a určí jejich název a sídlo. Dnem jejich zřízení zaniká bez likvidace „Československá státní automobilová doprava, národní podnik“, jeho majetek (práva a závazky) přechází na národní podniky silniční dopravy; podrobnosti stanoví ministr dopravy v dohodě s ministrem financí.

(2) Pro řízení národních podniků silniční dopravy a pro plánování a kontrolu jejich činnosti se zřizují v ministerstvu dopravy a v pověřenectvu dopravy hlavní správy Československé státní automobilové dopravy.

§ 3.

Opravy silničních motorových vozidel.

(1) Národní podniky pro provádění velkých oprav silničních motorových vozidel (s výjimkou motocyklů) a pro výrobu náhradních součástek pro silniční motorová vozidla neběžných typů vyjme ministr všeobecného strojírenství v dohodě s ministrem dopravy z organizace podle zákona č. 103/1950 Sb., o národních podnicích průmyslových, a převede je do působnosti tohoto ministra. Ministr dopravy vyjme z majtkové podstaty těchto podniků části (dílny), sloužící provádění malých oprav a převede je v dohodě s ministrem vnitra do působnosti tohoto ministra, aby o nich učinil opatření ve své pravomoci.

(2) Ministr dopravy zřídí z převedených národních podniků národní podniky pro provádění oprav silničních motorových vozidel (s výjimkou motocyklů) a pro výrobu náhradních součástek pro silniční motorová vozidla neběžných typů (dále jen „národní podniky opravárenské“), a to zásadně pro obvod každého kraje, a určí jejich název a sídlo. Dnem jejich zřízení zanikají bez likvidace národní podniky uvedené v odstavci 1, jejich majetek (práva a závazky) přechází na národní podniky opravárenské; podrobnosti stanoví ministr dopravy v dohodě s ministrem všeobecného strojírenství a s ministrem financí.

(3) Pro řízení národních podniků opravárenských a pro plánování a kontrolu jejich činnosti se zřizují v ministerstvu dopravy a v pověřenectvu dopravy hlavní správy Československých automobilových oprav.

§ 4.

Silniční správa.

(1) Pro hospodářskou činnost v oboru silnic a pro jejich správu zřídí ministr dopravy v jednotlivých krajích národní podniky (dále jen „národní podniky silniční“) a určí jejich název a sídlo.

(2) Na národní podniky silniční přechází dnem jejich zřízení působnost národních výborů, týkající se hospodářské činnosti v oboru silnic a jejich správy, jakož i majetek svěřený do správy národních výborů pro výkon této působnosti.

(3) Národní podniky silniční plní své úkoly v nejužší součinnosti s krajskými národními výbory, zejména v otázkách plánování investic a údržby. Krajské národní výbory sledují vše-

obecně činnost národních podniků silničních, zda a jak plní své úkoly a usnadňují plnění těchto úkolů. Ministr dopravy může pověřit krajské národní výbory jednotlivými úkoly.

(+) Pro řízení národních podniků silničních a pro plánování a kontrolu jejich činnosti se zřizují v ministerstvu dopravy a v pověřenectvu dopravy hlavní správy státních silnic.

§ 5.

Vodní doprava.

(1) Vodní dopravu provozují dosavadní národní dopravní podniky „Československá plavba labsko-oderská, národní podnik“ a „Československá plavba dunajská, národní podnik“. Pro řízení těchto národních podniků, jakož i pro plánování a kontrolu jejich činnosti se zřizuje v ministerstvu dopravy hlavní správa Československé plavby.

(2) Hlavní správě Československé plavby přísluší též obstarávání věcí veřejných přístavů a překladišť [§ 14 odst. 2 písm. b) až d)].

§ 6.

Cestovní ruch.

(1) Péče o cestovní ruch a jeho řízení se soustřeďuje v ministerstvu dopravy.

(2) Pro řešení společných otázek cestovního ruchu, jež spadají do působnosti jiných ústředních úřadů a zájmových složek, zřizuje se u ministerstva dopravy ústřední komise cestovního ruchu. Složení a působnost této komise upraví statut, který vydá ministr dopravy po schválení vládou.

(3) V krajích a okresech přísluší péče o cestovní ruch národním výborům. Podrobnosti stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem vnitra.

(4) Přímé služby cestovního ruchu poskytuje dosavadní národní podnik Čedok. Ministr dopravy vyhláškou v úředním listě nově upraví jeho poslání, rozsah úkolů a předmět podnikání. Ministr dopravy zřídí další národní podnik cestovního ruchu se sídlem v Bratislavě a určí jeho název a předmět podnikání.

(5) Zaniká činnost kanceláří cestovní informační služby (CIS), majetek (práva a závazky) jimi spravovaný přechází do správy národního podniku Čedok. Dnem zřízení národního podniku cestovního ruchu se sídlem v Bratislavě zanikne činnost kanceláří Slovakotour; do správy tohoto národního podniku pak přejde

majetek (práva a závazky) spravovaný kanceláři Slovakotour i ředitelstvím pro cestovní ruch v likvidaci.

(6) Pro řízení národních podniků cestovního ruchu a pro plánování a kontrolu jejich činnosti se zřizují v ministerstvu dopravy a v pověřenectvu dopravy hlavní správy cestovního ruchu.

(7) Hlavní správy cestovního ruchu obstarávají též úkoly vedení národních podniků cestovního ruchu.

§ 7.

Právní postavení národních podniků.

(1) Národní podniky uvedené v §§ 2 až 6 (dále jen „podniky“) jsou samostatné právnické osoby.

(2) Vlastníkem majetku podniků je stát; podniku je takový majetek svěřen do správy. Ve věcech tohoto majetku podnik vystupuje a jedná vlastním jménem.

(3) Podniky mohou vykonávat a obstarávat, a to třeba i ve zvláštních pomocných závodech, samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jejich podnikání nebo vybudování a udržování jejich zařízení, i když by jinak k nim bylo třeba živnostenského oprávnění.

(4) Pro podniky „Československé státní automobilové dopravy“ může být v rozsahu nezbytně nutném pro jejich vybudování a řádný provoz provedeno vyvlastnění obdobně podle předpisů o vyvlastnění k účelům drážním.

(5) Ministr dopravy může změnit jméno, sídlo nebo předmět podnikání podniku. V dohodě s ministrem financí může také jednotlivé podniky sloučit nebo zrušit, po případě z jejich majetkových podstat zřídit nové podniky. Zruší-li podnik, v dohodě s ministrem financí stanoví zároveň, jak má být naloženo s majetkem zrušeného podniku. Zřídí-li nové podniky, určí jimi jméno, sídlo a předmět podnikání.

(6) Ministr dopravy může vyjmout podnik z organizace podle tohoto nařízení a v dohodě s příslušným ministrem jej odevzdat k opatření podle předpisů, které tomuto ministru přísluší provádět. Pokud podle těchto předpisů nebudou odchýlně upraveny poměry takového podniku, platí o něm přiměřeně ustanovení tohoto nařízení.

§ 8.

Změny v majetku podniků.

(1) Ministr dopravy může vyčlenit majetek (práva a závazky) svěřený do správy některé-

no podniku a začlenit jej do jiného podniku. Ministr dopravy může začlenit do podniku jiný národní majetek. Spadá-li takový majetek do působnosti jiného ministra, provede se začlenění v dohodě s tímto ministrem.

(2) Ministr dopravy může z podniku vyjmout majetek (práva a závazky) a učinit o něm opatření ve vlastním oboru působnosti nebo jej v dohodě s příslušným ministrem převést do jeho pravomoci, aby o něm učinil opatření ve vlastním oboru působnosti.

(3) Opatření podle odstavců 1 a 2 není zapotřebí tam, kde se podniky dohodly mezi sebou nebo s jiným národním, po případě komunálním podnikem o převodu majetkových částí jimi spravovaných menší hodnoty, které jsou určeny k trvalému užívání; vyšší hodnoty rozhodné pro převody podle tohoto odstavce stanoví ministr dopravy v dohodě v ministrem financí a ostatními zúčastněnými ministry. Taková dohoda má účinky vyčlenění, po případě začlenění.

§ 9.

Hospodaření podniků.

O hospodářském plánování, hospodaření, financování, platebním styku a peněžní kontrole podniků platí zvláštní předpisy.

§ 10.

Organisace podniků.

(1) V čele podniku je ředitel, který vede jeho činnost, zastupuje podnik a jedná jeho jménem. Je přímo podřízen řediteli hlavní správy (§ 12 odst. 1) a jemu odpovídá za splnění svých povinností.

(2) Ředitele podniku se sídlem v českých krajích, jakož i ředitele národního podniku „Československá plavba dunajská, národní podnik“ jmenuje a odvolává ministr dopravy, ředitele ostatních podniků se sídlem na Slovensku jmenuje a odvolává pověřenec dopravy se souhlasem ministra dopravy.

(3) Na jmenování a odvolání ředitelů podniků se nevztahují předpisy o spolupůsobení závodního zastupitelstva při přijímání a zařazování zaměstnanců na pracovní místa, po případě předpisy o souhlasu závodního zastupitelstva při propouštění zaměstnanců; k jmenování a odvolání ředitelů podniků také není potřeba souhlasu jinak nutného při sjednávání a rozvázání pracovního poměru.

(4) Organisaci podniků podrobně upraví ministr dopravy ve statutech. Organisační podniků musí odpovídat zásadám socialistického hospodářství, musí zajišťovat dokonalou spolupráci, umožňovat úspěšné plnění plánovaných úkolů a musí se v ní důsledně uplatnit zásada vedení jediným osobně odpovědným vedoucím.

(5) Ve statutech ministr dopravy blíže vymezí také předmět podnikání jednotlivých podniků, určí způsob užívání jejich jména v cizích jazycích a určí způsob jejich znamenání a zastupování.

§ 11.

Zaměstnanci podniků.

(1) Pracovní a mzdové poměry ředitelů a ostatních zaměstnanců podniků se řídí pracovními, kázeňskými a mzdovými řády, které vydá ministr dopravy podle zásad státní mzdové politiky.

(2) Ministr dopravy stanoví, kdy zaměstnanci podniků mají ve službě nosit stejnokroj nebo služební odznak a určí v dohodě s ministry vnitra a národní obrany zevní úpravu stejnokroje nebo služební odznaku a podmínky jeho užívání.

(3) Zaměstnanci národních podniků, z nichž byly zřízeny podniky podle tohoto nařízení, jakož i zaměstnanci národních výborů a jejich zařízení (§ 4 odst. 2 a § 6 odst. 5), pokud trvale obstarávali úkoly přecházející na podniky podle tohoto nařízení, se stávají zaměstnanci těchto podniků. Až do vydání pracovních a mzdových řádů podle odstavce 1 platí pro ně dosavadní předpisy.

§ 12.

Hlavní správy.

(1) V čele hlavní správy je ředitel, jehož jmenuje a odvolává vláda. Je podřízen ministru dopravy a jemu odpovídá ze své činnosti.

(2) Organisaci hlavních správ upraví podrobně statuty, které vydá ministr dopravy po schválení vládou.

(3) Pro hlavní správy platí obdobně ustanovení § 11 odst. 2.

(4) Hlavní správy budou ve vzájemných vztazích usilovat o to, aby bylo co nejehospodárněji využito všech provozních zařízení podniků a aby bylo dosaženo s nejmenšími náklady co nejlepšího plnění úkolů dopravy.

Část druhá.

Civilní letectví.

§ 13.

(1) Při ministerstvu dopravy se zřizuje „Hlavní správa civilního letectví Československé republiky — Československé aerolinie (ČSA)“ (dále jen „hlavní správa civilního letectví“).

(2) Hlavní správa civilního letectví vykonává dosavadní působnost ministerstva dopravy ve věcech civilního letectví a bezprostředně řídí všechny své podřízené provozní jednotky (letiště, letecké oddíly, dílny a j.). Hlavní správa civilního letectví je samostatná právnická osoba.

(3) Hlavní správa civilního letectví se řídí předpisy platnými pro orgány státní správy. Pro provozní jednotky podřízené hlavní správě civilního letectví platí obdobně předpisy upravující hospodaření, financování, platební styk a peněžní kontrolu národních podniků; ministr financí může v dohodě s ministrem dopravy stanovit odchylky od těchto předpisů.

(4) Pro hlavní správu civilního letectví platí obdobně ustanovení § 7 odst. 3 a § 11 odst. 2.

(5) Organizaci hlavní správy civilního letectví podrobně upraví statut, který vydá ministr dopravy po schválení vládou.

(6) V čele hlavní správy civilního letectví je ředitel, který podléhá ministru dopravy a jemu odpovídá ze své činnosti. Ředitel hlavní správy civilního letectví je zároveň stálým zástupcem (náměstkem) ministra dopravy ve věcech civilního letectví. Jmenuje a odvolává jej vláda.

(7) Národní dopravní podnik „Československé aerolinie, národní podnik“ se zrušuje bez likvidace; jeho majetek (práva a závazky) přechází do správy hlavní správy civilního letectví, po případě jejich provozních jednotek.

(8) Zaměstnanci hlavní správy civilního letectví jsou státními zaměstnanci. Pracovní a mzdové poměry zaměstnanců provozních jednotek podřízených hlavní správě civilního letectví se však řídí pracovními a mzdovými řády, které vydá ministr dopravy v souhlasu se zásadami státní mzdové politiky. Na všechny zaměstnance civilního letectví se vztahuje kázeňský řád, který vydá ministr dopravy.

Část třetí.

Ustanovení společná a závěrečná.

§ 14.

Ministerstvo dopravy.

(1) Působnost, kterou dosud vykonává ministerstvo dopravy podle zvláštních předpisů v oboru silniční, letecké a vodní dopravy, zůstává nedotčena.

(2) Na ministerstvo dopravy přechází z působnosti ministerstva stavebního průmyslu:

- a) plánování výstavby (s částečným jejím prováděním), správa a udržování státních silnic,
- b) plánování, výstavba, investiční opravy a údržba československých přístavních pásem v cizině,
- c) plánování, výstavba, investiční opravy a údržba všech staveb a zařízení v tuzemských přístavech a překladištích s výjimkou hydrotechnických staveb a prací, vyhrazených ministerstvu stavebního průmyslu,
- d) správa a provoz přístavů a překladišť.

(3) Pravomoc ministerstva dopravy rozhodovat o rozsahu znárodnění podle § 1 odst. 5 zákona č. 311/1948 Sb., o národních dopravních podnicích, ve znění zákona č. 148/1950 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních dopravních podnicích, se přenáší na krajské národní výbory.

(4) Do služeb ministerstva dopravy přecházejí z ministerstva stavebního průmyslu zaměstnanci obstarávající úkoly působnosti tohoto ministerstva, uvedené v odstavci 2; určí je ministr stavebního průmyslu v dohodě s ministrem dopravy.

§ 15.

Změna zápisů ve veřejných knihách.

(1) Zápisy v podnikovém rejstříku vyplývající z ustanovení tohoto nařízení budou provedeny s odvoláním na toto nařízení.

(2) Zápisy v ostatních veřejných knihách budou provedeny s odvoláním na toto nařízení na návrh ministerstva dopravy nebo jednotlivých podniků při příležitosti nejbližšího zápisu.

§ 16.

Zrušovací ustanovení.

(1) Zrušují se ustanovení předpisů, která odporují tomuto nařízení.

(2) Zejména se zrušují:

1. zákon č. 311/1948 Sb. ve znění vyhlášky č. 149/1950 Sb. s výjimkou ustanovení části první a § 24,
2. vládní nařízení č. 123 až 128/1949 Sb., jimiž se vydávají organizační statuty národních dopravních podniků.

§ 17.

Přechodná ustanovení.

Do doby, než budou zřízeny podniky podle tohoto nařízení, plní jejich úkoly dosavadní podniky, orgány a zařízení podle dosavadních předpisů.

§ 18.

Účinnost nařízení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1952; provede je ministr dopravy v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Zápotocký v. r.

Pospíšil v. r.